

مجموعه گفتارهای علمی اخلاقی

حضرت آیت الله یثربی دامت برکاته

به سوی معرفت

تفسیر آیات ولایت و امامت

وهابی! بدان
توسّل و شفاعت پیام قرآن

۲ خرداد ۱۳۸۶
۶ جمادی الاولی ۱۴۲۸

تکثیر این جزوه

با رعایت محتوا، حفظ امانت در نقل و ذکر مأخذ مجاز است

« الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين
ولعنة الله على أعدائهم أجمعين » .

« قال الله الحكيم في محكم كتابه أعوذ بالله من الشيطان الرجيم »
﴿ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴾^(۱).

و از آنان امامانی قرار دادیم که به فرمان ما هدایت می کردند، چون شکیبایی نمودند و به آیات ما یقین داشتند .

چکیده سخن:

در جلسات گذشته، سخن پیرامون آیات ولایت و امامت را ادامه دادیم. در رابطه با جایگاه و مقام والا و دست نیافتنی ائمه اطهار علیهم السلام مطالبی بیان نمودیم و به این نتیجه رسیدیم که خداوند متعال به دو دلیل حضرات معصومین علیهم السلام را مجرای فیض الهی قرار داده است.

۱ - جلالت، عظمت و قدوسیّت، ذات اقدس الهی، اباء دارد که با هر پست، دنی و حقیری ارتباط مستقیم برقرار کند.

۲ - مخلوقات و موجودات، تحمّل و قدرت دریافت فیض و جلوه های الهی را در همه شئون و جهات ندارند. به همین دلیل خداوند متعال، وسایل و وسایطی

۱- سوره سجده، آیه ۲۴.

برای انتقال فیض از منبع فیاض، به دیگر مخلوقات قرار داده، که آنان در درجه اوّل حضرات معصومین علیهم السلام می‌باشند.

همچنین در جلسه گذشته بیان نمودیم، که انتخاب اسباب و وسایل تنها در دست ذات اقدس الهی است. هیچ کس در این گزینش و جعل، حقّ دخالت و اظهار نظر ندارد. شفاعت، توسّل، خواهش از ساحت حضرات معصومین علیهم السلام و واسطه قرار دادن آنان، هیچ اشکالی ندارد بلکه توصیه و سفارش قرآن است.

﴿وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ﴾^(۱).

وسيله‌ای برای تقرّب به او (خداوند) بجویید.

باید برای دسترسی و دست یافتن به نعمت، رحمت و جلوه‌های ذات و اوصاف خداوند متعال، از وسایل و وسایط استفاده نماییم و آنان کسانی نیستند جز ائمه اطهار علیهم السلام.

امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید:

«أنا وسیلته»^(۲).

من وسیله [برای تقرّب به] خداوند هستم.

در برابر این تفکّر صحیح که ریشه در آیات و روایات دارد، تفکّری انحرافی وجود دارد که هر نوع خواستن، خواهش، توسّل و شفیع قرار دادن به درگاه خداوند را شرک می‌پندارد. این اندیشه از زمانهای نه چندان دور در میان بخشی از مسلمانان بوجود آمد و ریشه آن جهالتی است که به صدر اسلام و بعضی صحابه رسول الله صلی الله علیه و آله باز می‌گردد.

۱- سوره مائده، آیه ۳۵.

۲- تفسیر برهان، جلد ۶ صفحه ۴۶۹.

بتها واسطه‌های دروغین:

شرک مذموم و منهی در قرآن، دوگانه پرستی و ثنویت در مبدأ می‌باشد. یعنی پذیرش دو یا چند قدرت هم عرض که اداره و تدبیر جهان را به عهده داشته باشند. هدف مهم ادیان توحیدی و اسلام ریشه کن کردن این تفکر انحرافی می‌باشد. از آیات متعددی که در قرآن کریم وجود دارد می‌توان استفاده نمود که بت پرستان نیز اعتقادی به ثنویت و دوگانگی در مبدأ نداشتند. هر چند که چوب، سنگ، و... را به عنوان خدا می‌پرستیدند و عبادت می‌کردند، اما آنها را در عرض ذات اقدس خالق یکتا قرار نمی‌دادند.

﴿وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ﴾^(۱).

آنان جز خدا چیزهایی را می‌پرستند که نه به آنان زیان می‌رساند، و نه سودی می‌بخشد و می‌گویند: «اینها شفیعان ما نزد خدا هستند.»

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾^(۲).

آگاه باشید که دین خالص از آن خدا است، و آنها که غیر خدا را اولیای خود قرار دادند (دلیلشان این بود که: اینها را نمی‌پرستیم مگر بخاطر اینکه ما را به خداوند نزدیک کنند.

با توجه به این دو آیه در می‌یابیم که بت پرستان، بتها را شفیعان خود نزد

۱- سوره یونس، آیه ۱۸.

۲- سوره زمر، آیه ۳.

خداوند می‌دانستند و می‌خواستند به وسیله آنان به خداوند نزدیک گردند. بت پرستان برای بت موضوعیت قرار نمی‌دادند و آن را به عنوان وسیله و راهی برای رسیدن به خداوند می‌دانستند، زیرا برای همگان حتی خردسالان بدیهی و روشن است که بت دست ساخت بشر، نمی‌تواند خالق و معبود قرار گیرد. انسانها از بد و خلقت تا کنون بر اساس فطرت اولیه، موحد بوده‌اند.

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ﴾ (۱)

پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن، این فطرتی است که خداوند، انسانها را بر آن آفریده، دگرگونی در آفرینش الهی نیست.

انسانهای نخستین نیز، توحید در مبدأ را پذیرفته بودند، اما چون خود را قابل نمی‌دانستند که مستقیم با خداوند ارتباط داشته باشند، بتها را وسیله این ارتباط قرار می‌دادند. قبیله‌ای وجود داشت که بتهای خود را از خرما می‌ساختند و در هنگام خشک سالی بتها و خدایان خود را می‌خوردند.

هر کس که اندک بهره‌ای از خرد داشته باشد، می‌داند که خدایان دست ساز در خلقت و آفرینش به هیچ وجه مؤثر نیستند و بت پرستان فقط بتهای خود را به عنوان واسطه‌های خداوند، پرستش می‌کردند.

بتها دارای شکلها و صورتهای مختلفی بودند. بت پرستان می‌پنداشتند که در عالم بالا و ستارگان، ارواحی قدسی و غیر قابل دسترس وجود دارد. آنها بتها را بر اساس تصویری که از آن ارواح داشتند، می‌ساختند. به عبارت دیگر، بتها تجسم آن ارواح و واسطه دوم بودند، زیرا آنها حاکی و نشان دهنده ارواحی بودند که

۱-سوره روم، آیه ۳۰.

واسطه‌های خداوند هستند.

شفاعت تنها به اذن خداوند:

خداوند متعال در آیات متعددی پنداشت بت پرستان را نقد نموده و شفاعت را فقط به اذن خود دانسته است.

﴿لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾^(۱).

یاور و سرپرست و شفاعت کننده‌ای جز او [خدا] ندارند شاید پرهیزگاری پیشه کنند.

﴿لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ﴾^(۲).

جز خدا نه یاوری دارند و نه شفاعت کننده‌ای.

﴿مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ﴾^(۳).

هیچ شفاعت کننده‌ای جز با اذن او نیست.

﴿مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ﴾^(۴).

هیچ سرپرست و شفاعت کننده‌ای برای شما جز او نیست، آیا متذکر نمی‌شوید؟

با مقدماتی که بیان نمودیم، می‌توان بهتر به تبیین بسیار زیبای قرآن پی برد. بت پرستان بدون اذن و اجازه خداوند برای خود ولی، شفیع و صاحب اختیار، انتخاب می‌کنند و خداوند انتخاب آنان را نادرست و باطل می‌داند. خداوند متعال

۱- سوره انعام، آیه ۵۱.

۲- سوره انعام، آیه ۷۰.

۳- سوره یونس، آیه ۳.

۴- سوره سجده، آیه ۴.

اصل ولایت، وساطت، شفاعت و قیومیت غیر خود را پذیرفته است، اما به شرط اینکه آنان برگزیده و مأذون وی باشند. اصل وجود واسطه، بر اساس براهین عقلی^(۱) و نقلی، صحیح و لازم است. اما اشکال در واسطه‌های خیالی است که مأذون خداوند نمی‌باشند.

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾^(۲).

کیست که در نزد او، جز به فرمان او شفاعت کند؟!

از این آیه در می‌یابیم که شفاعت کنندگان وجود دارند، اما آنان به اذن و اجازه خداوند شفاعت می‌کنند. ما برای تقرب و نزدیکی به خداوند متعال باید به کسانی تقرب بجوییم که خداوند متعال آنان را واسطه و مجرای فیض الهی قرار داده است. همانطور که بارها تکرار کرده‌ایم، آنان فقط حضرات معصومین علیهم‌السلام می‌باشند. توحید و شفاعت با هم تنافی ندارند، توحید شعار قرآن است. خداوند متعال می‌فرماید:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾^(۳).

بگو: ای اهل کتاب! بیایید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان است، که جز خداوند یگانه را نپرستیم و چیزی را همتای او قرار ندهیم، و بعضی از ما، بعضی دیگر را - غیر از خدای یگانه - به خدایی نپذیرد.

۱- برهان امکان اشرف.

۲- سوره بقره، آیه ۲۵۵.

۳- سوره آل عمران، آیه ۶۴.

﴿وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يَتَصَرَّوْنَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾^(۱).

آنا جز خدا اولیا و یاورانی ندارند که یاریشان کنند.

هربیان واقعی، برگزیدگان الهی:

اگر قرار است کسانی را به عنوان تربیت کننده و تأثیر گذار در عالم خلقت بپذیریم، باید آنان از ناحیه خدا و به خواست و اذن او باشند. باید کسانی واسطه‌های ما باشند که خداوند متعال به آنان ولایت و ربانیت عطا نموده است.

در زیارت آل یاسین خدمت امام عصر عج الله فرجه الشریف عرض می‌کنیم:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا دَاعِيَ اللَّهِ وَرَبَّانِي آيَاتِهِ»^(۲).

سلام بر تو ای دعوت کننده به خدا و پرورش دهنده آیات او.

ربانیت که قدرت تربیت همه مخلوقات می‌باشد از جانب خداوند به افرادی خاص اعطا می‌شود. وجود همه مخلوقات عاریه و وابسته به وجود رسول الله ﷺ و حضرات معصومین علیهم السلام می‌باشد. خداوند نخست آنان را لباس وجود می‌پوشاند و آنان به تمام مخلوقات دیگر وجود می‌دهند. فرمایش امیرالمؤمنین علی علیه السلام ناظر به همین معنا می‌باشد که می‌فرمایند:

«فِيْنَا صَنَائِعُ رَبِّنَا وَالتَّاسِ بَعْدَ صَنَائِعِ لَنَا»^(۳).

ما ساخته شده‌های پروردگارمان هستیم و مردم ساخته شده‌های ما.

۱- سوره شوری، آیه ۴۶.

۲- زیارت آل یاسین. احتجاج جلد ۲ صفحه ۳۱۶، مفاتیح الجنان.

۳- نهج البلاغه، نامه ۲۸.

به دلیل آنکه مخلوقات و جهان آفرینش توان دریافت مستقیم فیض الهی را ندارند خداوند متعال، ولایت، قیومیت و تربیت مخلوقات را به برگزیدگان خود واگذار نموده است.

حضرت موسی علیه السلام مدهوش از تجلی ربوبی:

کسی تاب و تحمل دریافت و درک تجلیات پروردگار را ندارد. پیامبری مانند حضرت موسی علیه السلام که در نبوت به مقام کلیم الهی رسید نیز از این قاعده مستثنی نیست.

﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾^(۱).

و خداوند یا موسی سخن گفت.

هنگام تجلی الهی که باعث در هم کوبیده شدن کوه می‌گردد، حضرت موسی علیه السلام مدهوش می‌گردد. حضرت موسی علیه السلام خداوند متعال را به اسم رب مخاطب قرار داد و عرض کرد: خداوندا! تو تربیت کننده همه مخلوقاتی، می‌خواهم تجلی ربوبیتت را نظاره کنم:

﴿قَالَ رَبِّ ارْنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ﴾^(۲).

(موسی) عرض کرد: پروردگارا! خودت را به من نشان ده، تا تو را ببینم. حضرت موسی علیه السلام نمی‌خواست ذات اقدس الهی را مشاهده نماید، بلکه آرزوی او مشاهده تجلی ربوبی خداوند متعال بود. و خداوند در پاسخ به حضرت موسی علیه السلام فرمود:

۱- سوره نساء، آیه ۱۶۴.

۲- سوره اعراف، آیه ۱۴۳.

﴿قَالَ لَنْ تَرَانِي وَلَكِنْ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا﴾^(۱).

پروردگار فرمود: «هرگز مرا نخواهی دید، ولی به کوه بنگر، اگر در جای خود ثابت ماند، مرا خواهی دید.» اما هنگامی که پروردگارش بر کوه جلوه کرد، آن را همسانِ خاک قرار داد و موسی مدهوش به زمین افتاد.

خداوند متعال هنگامی که به کوه تجلی نمود کوه از هم فرو پاشید و حضرت موسی علیه السلام بی هوش گردید. بر اساس برخی از روایات حضرت موسی علیه السلام هنگام تجلی خداوند قالب تهی کرد^(۲).

بر اساس آیات قرآن کریم حضرت موسی علیه السلام تحمل همراهی با حضرت خضر علیه السلام را نیز نداشت^(۳). ایشان به آن حضرت علیه السلام در مورد سوراخ کردن کشتی، کشتن فرزند و ساختن دیوار، اعتراض نمود و حضرت خضر علیه السلام به وی فرمود:

﴿إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾^(۴).

تو هرگز همپای من، صبر نتوانی کرد.

هر یک از اسماء و صفات الهی بیان کننده ویژگی خاصی از ذات اقدس خداوند می باشند. خداوند را (رب) می خوانیم، چون تربیت کننده مخلوقات است. (الله) می گوئیم، زیرا دارای مقام الوهیت و عظمت است^(۵).

۱- سوره اعراف، آیه ۱۴۳.

۲- توحید صدوق علیه السلام، صفحه ۲۶۳.

۳- برای آگاهی بیشتر به جزوه شماره ۷ صفحه ۱۸ مراجعه فرمایید.

۴- سوره کهف، آیه ۶۷.

۵- انشاء الله در آینده در مباحث توحید، در حد استعداد این مسأله را توضیح بیشتری می دهیم.

عدم توانایی انسانها از دریافت فیض :

ما انسانها آنقدر ضعیف و ناتوان هستیم که نه تنها تحمل دریافت فیض مستقیم از خداوند متعال را نداریم بلکه تحمل شنیدن مقام واقعی ائمه اطهار علیهم السلام را نیز نداریم. همانند افرادی که خدمت حضرت سید الشهداء علیه السلام مشرف شدند، و میخواستند به مقام ائمه علیهم السلام آگاه گردند، اما یکی مدهوش از جای برخاست و فرار نمود و موهای سر و صورت دیگری سفید شد^(۱).

یک چراغ کوچک نمی‌تواند مستقیماً به نیروگاه برق متصل شود و در صورت اتصال از بین می‌رود، فیض الهی نیز اگر بی‌واسطه به جهان آفرینش متصل گردد، تمام هستی یکپارچه نابود خواهد شد. ظرف و مظروف باید با هم تناسب داشته باشند، همانگونه که نمی‌توان خلیج فارس را در کوزه‌ای جای داد و لامپ کوچکی را به برق فشار قوی متصل نمود، نمی‌توان بدون واسطه از منبع فیاض تلقی و دریافت فیض نمود.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم تنها دریافت کننده تجلیات الهی :

تنها شخصیتی که توان و تحمل دریافت جلوه‌های جلال و جبروت الهی را دارد حضرت ختمی مرتبت، رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم می‌باشد و ایشان حجاب اعظم الهی هستند و بارها فرموده‌اند:

۱- اثبات الهداة، جلد ۵ صفحه ۱۹۵-۱۹۴.

«أول ما خلق الله نوري ابتدعه من نوره واشتقه من جلال عظمته»^(۱).
 خداوند نخست از نور خود نور مرا ابداع [آفرید] کرد و آن را از جلال
 و عظمت خود منشأ داد.
 پیامبر اکرم ﷺ و ائمه اطهار علیهم السلام همه در یک جایگاه قرار گرفته‌اند،
 آنان مجاری فیض الهی و مربی همه عالم خلقت می‌باشند.
 رسول الله ﷺ فرموده‌اند:
 «أنا و علي من شجرة واحدة وسائر الناس من شجر شتى»^(۲).
 من و علی [علیه السلام] از یک درخت هستیم و باقی مردم از درختهای
 گوناگون هستند.

شفاعت در گرو شب زنده‌داری:

شفاعت حضرات معصومین علیهم السلام و توسل به آنان شرک و کفر نمی‌باشد،
 بلکه به تصریح قرآن کریم، خداوند متعال به پیامبر اکرم ﷺ مقام شفاعت عطا
 نموده است. خداوند شب زنده‌داری و خواندن نماز شب را به رسول الله ﷺ
 واجب کرد و فرمود:

﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا﴾^(۳).

و پاسی از شب را (از خواب برخیز)، و قرآن و نماز بخوان. این یک
 وظیفه اضافی برای توست، امید است پروردگارت تو را به مقامی در
 خور ستایش برانگیزد.

۱- بحار الانوار، جلد ۲۵ صفحه ۲۲.

۲- دعای ندبه، اقبال الاعمال، جلد ۱ صفحه ۵۰۶.

۳- سوره اسراء، آیه ۷۹.

و در آیه‌ای دیگر می‌فرماید:

﴿قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا * نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا * أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا * إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا﴾^(۱).

شب را جز کمی، به پاخیز * نیمی از شب را یا کمی از آن کم کن * یا بر نصف آن بیفزای، و قرآن را با دقت و تأمل بخوان * چرا که ما بزودی سخنی سنگین به تو القا خواهیم کرد.

منظور از (مقام محمود) شفاعت است^(۲)، یعنی پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بین خالق و مخلوق، واسطه و شفیع است. شفاعت ایشان صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ محدود و منحصر به مسائل پست و مادی نیست، بلکه دارای شفاعتی گسترده و وسیع در همه شئون آفرینش می‌باشند. حضرات معصومین عَلَيْهِمُ السَّلَام جریان فیض الهی را از مبداء فیاض مطلق به دیگر مخلوقات می‌رسانند و همه مخلوقات عالم آفرینش، در نزد آنان خوار و ذلیل می‌باشند.

«وَذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لَكُمْ»^(۳).

و خوار است هر چیزی برای شما.

شب زنده داری حداقل به مدت نیم ساعت قبل از اذان صبح و خواندن با تأمل قرآن و نماز شب، قابلیت دریافت (قول ثقیل) را ایجاد می‌نماید. اگر

۱- سوره مزمل، آیات ۵ تا ۲.

۲- از منابع شیعه بنگرید به: بحار الانوار، جلد ۸ صفحه ۴۸، روضة الواعظین صفحه ۵۰۰ و از منابع اهل تسنن بنگرید به: مسند احمد، جلد ۲ صفحه ۴۴۱، صحیح بخاری، جلد ۵ صفحه ۲۲۸.

۳- مفاتیح الجنان، زیارت جامعه کبیره.

بخواهیم به مقام و منصب بلند معنوی دست یابیم، شب زنده داری و خواندن نماز شب را نباید هیچگاه فراموش کنیم. دوستانی که می‌خواهند در انجام وظیفه هدایت مردم، تبلیغ و ارشاد موفق باشند و از نفوذ کلام برخوردار گردند، نماز شب را به هیچ وجه ترک نکنند. باید قسمتی از آخر شب را به راز و نیاز و تهجد بپردازند، باشد که خداوند کریم به آنان لطف و عنایتی نماید.

داستانی از نماز شب رسول الله ﷺ :

یکی از زنان رسول الله ﷺ می‌گوید: رسول الله ﷺ شبی در اتاق نزد من بودند. نیمه شب از خواب برخواستم و ایشان را ندیدم. در جستجوی پیامبر ﷺ بودم، پیامبر ﷺ در دل شب و در گوشه‌ای از حیاط در رکوع و مشغول عبادت است. به نزد ایشان رفتم و عرض کردم: آیا خداوند در حق شما نفرموده است که:

﴿لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ﴾^(۱).

تا خداوند گناهان گذشته و آینده‌ای را که به تو (رسول الله ﷺ)

نسبت می‌دادند ببخشد.

پیامبر ﷺ در پاسخ من فرمودند:

«أَلَا أكون عبداً شكوراً»^(۲).

آیا بنده‌ای سپاسگذار نباشم؟

۱- سوره فتح، آیه ۲.

۲- از منابع شیعه بنگرید به: بحار الانوار، جلد ۱۶ صفحه ۲۶۴- از منابع اهل تسنن بنگرید به:

مسند احمد، جلد ۶ صفحه ۱۱۵.

پیامبر ﷺ به همسر خود می‌فرمایند: آیا چشم خود را بر تمام نعمات مادی و معنوی که خداوند متان ارزانی داشته است بیندم؟

حضرات معصومین علیهم‌السلام دارای مقام ولایت در حیات و ممات:

تا بدین جا به این نتیجه رسیدیم که شفاعت حضرات معصومین علیهم‌السلام و توسل به آنان هیچ اشکالی ندارد، زیرا خداوند متعال این قابلیت و مقام را به آنان عنایت فرموده است. ممکن است در این قسمت پرسشی در ذهن خطور نماید، که چگونه می‌توان به حضرات معصومین علیهم‌السلام توسل نمود و از آنان خواسته‌هایی را در خواست کرد، در حالیکه در بین ما نیستند و از دنیا رفته‌اند؟

این پرسش را می‌توان اینگونه بیان کرد: آیا مردگان، فهم و قدرت دارند و می‌توان به آنها توسل نمود؟

در پاسخ به این پرسش می‌گوییم: ۱- در مکتب قرآن؛ مرگ نابودی و فناء نیست، بلکه انتقال از یک نشئه و منزل به نشئه دیگری می‌باشد.

خداوند می‌فرماید:

﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْغَفُورُ﴾^(۱).

آن کس (خداوند) که مرگ و حیات را آفرید تا شما را بیازماید که کدام یک از شما بهتر عمل می‌کنید و او شکست‌ناپذیر و بخشنده است.
خداوندی که زندگی و حیات را آفریده است، ممات و مرگ را نیز آفریده

۱- سوره ملک، آیه ۲.

است و هر چیزی که آفریده و مخلوق باشد و از وجود بهره‌مند، در آن نابودی، انهدام و فناء راه ندارد. بنابراین این مردگان به حسب ظاهر در میان ما نیستند و زندگی را و داع کرده‌اند، اما در واقع آنها نابود و معدوم نشده‌اند و از بین نرفته‌اند.

۲ - عالم پس از مرگ، عالم رکود، سکون و خاموشی نیست. هر جا که حیات باشد، رشد، کمال و ترقی وجود دارد. و همانطور که بیان کردیم مردگان نیز دارای حیات می‌باشند. در نتیجه آنان نیز از رشد، کمال و پیشرفت بهره‌مند هستند.

خداوند متعال در رابطه با شهدا در قرآن می‌فرماید:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾^(۱).

(ای پیامبر!) هرگز گمان مبر کسانی که در راه خدا کشته بشوند مردگانند! بلکه آنان زنده‌اند و نزد پروردگارشان روزی داده می‌شوند.

حیات و زندگی با تکامل و رشد تلازم دارد، هر جا که حیات باشد، کمال و ترقی وجود دارد، شهیدان بظاهر در میان ما نیستند و معدومند ولی بنا به فرموده قرآن از حیات و زندگی بهره‌مند می‌باشند. در نتیجه آنان نیز در حال تکامل و رشد هستند و به دیگران می‌توانند بهره برسانند. حضرات معصومین علیهم‌السلام قطعاً دارای مراتبی بالاتر و والاتر از شهدا می‌باشند، در نتیجه آنان، نیز از حیات بهره‌مند هستند و همه می‌توانند از آنان علیهم‌السلام بهره‌مند گردند.

۱- سوره آل عمران، آیه ۱۶۹.

روایاتی در رابطه با تأثیر گذاری پیامبر ﷺ پس از حیات دنیوی :

ابن عباس می‌گوید: هنگامی که پیامبر ﷺ رحلت نمودند، شخصی می‌خواست بر پیامبر ﷺ نماز بگذارد و ایشان ﷺ را بخاک بسپارد، خبر به امیرالمؤمنین علیه السلام رسید و فرمودند:

« أَيْهَا النَّاسُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ إِمَامٌ حَيًّا وَمَيِّتًا »^(۱).

ای مردم آگاه باشید که رسول الله ﷺ امام است در حیات و ممات. آری! با مرگ امامت و ولایت حضرات معصومین علیهم السلام از آنان سلب نمی‌گردد و آنان در حیات و ممات امام هستند.

پیامبر ﷺ می‌فرماید:

« حَيَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ وَمَمَاتِي خَيْرٌ لَكُمْ »؛

حیاتم برای شما خیر است و مماتم نیز برای شما خیر می‌باشد.

« فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَكَيْفَ ذَلِكَ ؟ »؛

به پیامبر عرض کردند: و آن خیر چگونه است؟

« فَقَالَ ﷺ: أَمَّا حَيَاتِي فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ ﴿ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ

وَأَنْتَ فِيهِمْ ﴾^(۲) »؛

امّا در زندگانی، خداوند عزّوجلّ می‌فرماید: ولی (ای پیامبر ﷺ)!

تا تو در میان آنها هستی، خداوند آنها را مجازات نخواهد کرد.

« وَأَمَّا مَفَارِقَتِي إِيَّاكُمْ فَإِنَّ أَعْمَالَكُمْ تَعْرُضُ عَلَيَّ كُلَّ يَوْمٍ فَمَا كَانَ مِنْ حَسَنٍ

۱- کافي، جلد ۱ صفحه ۴۵۱.

۲- سوره انفال، آیه ۳۳.

استزدت الله لكم وما كان من قبيح استغفرت الله لكم»^(۱).
 و اما در هنگام جدایی از شما اعمالتان هر روز بر من عرضه می‌گردد،
 اگر عمل نیکی انجام دهید، از خداوند افزایش [پاداش] آن را
 درخواست می‌نمایم، و اگر عمل زشتی انجام دهید از خداوند برای
 شما طلب آمرزش می‌نمایم.
 هنگامی که به زیارت روضه مبارکه رسول الله ﷺ مشرف می‌شویم در
 هنگام زیارت می‌گوییم:

«اللهم وإني أعتقد حرمة نبيك في غيبته كما أعتقدها في حضرته وأعلم أنّ
 رسولك وخلفائك أحياء عندك يرزقون»^(۲).

بارالها! اعتقاد به حرمت پیامبرت ﷺ دارم در هنگام غیبت (ممات)
 همچنان که در حیات، و می‌دانم فرستادگان و خلفایت در نزد تو زنده
 هستند و بهره‌مند از روزی.

اهل سنت معتقدند که پیامبر اکرم ﷺ نیز پس از حیات دنیوی می‌تواند
 منشأ اثر باشد.

آنان روایتی از پیامبر ﷺ نقل می‌کنند که ایشان فرموده‌اند:

«من زارني بعد موتي فكأنما زارني وأنا حي»^(۳).

هر کس پس از وفات مرا زیارت نماید، همانند آن است که در حیات و
 زندگی مرا زیارت نموده است.

۱- از منابع شیعه بنگرید به: من لا يحضره الفقيه، جلد ۱ صفحه ۱۹۱- از منابع اهل تسنن

بنگرید به: الطبقات الكبرى، جلد ۲ صفحه ۱۹۴.

۲- المزار، صفحه ۵۵.

۳- وفاء الوفا، جلد ۴، صفحه ۱۳۴۵.

سمهودی یکی از علما اهل سنت، کتابی به نام وفاء الوفا در مورد ویژگیهای شهر مدینه تألیف نموده است. در کتاب خود نقل می‌کند که در زمان خلیفه دوم [علیه ما علیه] مدینه دچار قحط سالی شد، شخصی به نزد روضه رسول الله ﷺ رفت و عرض نمود: ای پیامبر ﷺ مردم هلاک شدند از خداوند برای ما باران طلب نما. آن شخص در خواب پیامبر ﷺ را دید که به او فرمود: به مردم بگو: خداوند بر شما باران نازل می‌نماید، باران نیز نازل شد^(۱). از این واقعه در می‌یابیم که دعای رسول الله ﷺ در عالم برزخ نیز مستجاب می‌گردد.

استغفار نزد رسول الله ﷺ :

استغفار نزد رسول الله ﷺ یک سنت بود و صحابه همچنان که در حیات به نزد ایشان ﷺ می‌رفتند و توبه می‌کردند، پس از حیات نیز به کنار روضه رسول الله ﷺ می‌رفتند و استغفار می‌کردند.

خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾^(۲).

هنگامی که به خود ستم می‌کردند (و فرمانهای خدا را زیر پا می‌گذازدند)، به نزد تو می‌آمدند، و از خدا طلب آمرزش می‌کردند، و پیامبر [ﷺ] هم برای آنها استغفار می‌کرد، خدا را توبه‌پذیر و مهربان می‌یافتند.

۱- وفاء الوفاء جلد ۴ صفحه ۱۳۷۴ در منبع فوق موارد دیگری هم برای استدلال وجود دارد.

۲- سوره نساء، آیه ۶۴.

روزی مروان (لعنه الله) شخصی را دید که صورتش را بر روضه مبارکه رسول الله ﷺ گذاشته است، گردن او را گرفت و به وی گفت: می‌دانی که چه می‌کنی؟ آن شخص (ابو ایوب انصاری) به مروان گفت: می‌دانم که چه می‌کنم، «إني لم آت الحجر إنما جئت رسول الله ﷺ» (۱).
من به نزد سنگ نیامده‌ام، بلکه به نزد رسول الله ﷺ آمده‌ام.

بی خردان عصر ما:

متأسفانه وهابیان امروزه برخوردهای بسیار زشت و زنده‌ای با شیعیان دارند. در مکه مکرمه و مدینه منوره شیعیان را آزار و اذیت و آنان را متهم به شرک و کفر می‌کنند و کتب ادعیه را پاره می‌نمایند. تمام این افعال زشت و قبیح ریشه در جهالت و نادانی شخصی به نام محمد ابن عبدالوهاب (لعنه الله) دارد. او تفکرات منحرف و سوء خود را در اذهان گروهی ساده لوح القاء نمود و تا به حال اثرات این انحراف گریبانگر شیعیان می‌باشد.

اندیشه و نظر ما مبنی بر اینکه می‌توان حضرات معصومین عليهم السلام را نزد خداوند متعال شفیع قرار داد و به آنان عليهم السلام توسل نمود، بر گرفته از آیات صریح قرآن کریم و روایاتی می‌باشد که اهل تسنن نیز به صحت آنها معترف می‌باشند.

پرسشها و پاسخها:

۱ - منظور از فرمایش امیرالمؤمنین عليه السلام که فرموده‌اند: «والتاس بعد

۱- از منابع شیعه بنگرید به: الغدير، جلد ۵ صفحه ۱۴۸ از منابع اهل تسنن بنگرید به: مسند احمد، جلد ۵ صفحه ۴۲۲- مستدرک الحاکم، جلد ۴ صفحه ۵۱۵.

صنایع لنا»^(۱) ناظر به کدام بُعد انسانها می‌باشد، آیا جسم انسانها ساخته آنان می‌باشد یا روح آنان؟

فرمایش امیرالمؤمنین علیه السلام عام و مطلق است و ناظر به هر دو بُعد می‌باشد، جسم و روح انسانها ساخته شده حضرات معصومین علیهم السلام می‌باشد، البته ساخت و ساز روح به مراتب بالاتر و مهم‌تر از ساخت و ساز جسم می‌باشد.

۲- با توجه به آیه،

﴿ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾^(۲).

من جن و انس را نیافریدم جز برای اینکه عبادتم کنند.

و روایتی که خداوند به شیطان فرمود: آن گونه که دوست دارم می‌خواهم عبادت شوم نه آن گونه که تو دوست می‌داری^(۳)، آیا خداوند نیازمند عبادت می‌باشد؟

ما به عبادت نیازمند هستیم و خداوند به عبادت نیاز ندارد، عبادت مقدمه معرفت و ترقی و کمال مخلوقات می‌باشد. بنا بر روایت فوق خداوند متعال می‌خواهد تنها راه کمال و ترقی را به شیطان نشان دهد و می‌فرماید: عبادتی، موجب کمال تو می‌گردد که از طرف من بیان شده باشد. تمام مخلوقات و موجودات در حال سجده و یاد خداوند متعال می‌باشند و این عبادت موجب ترقی و کمال آنان می‌گردد^(۴).

۱- نهج البلاغه، نامه ۲۸.

۲- سوره ذاریات، آیه ۵۶.

۳- تفسیر قمی، جلد ۱ صفحه ۴۲.

۴- برای آگاهی بیشتر، جزوه شماره ۵ صفحه ۸ به بعد را بنگرید.

انشاء الله آرام آرام و بیشتر به مقام و منزلت حضرات معصومین علیهم السلام و سفراء و مجاری فیض الهی آشنا تر گردیم.

« والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته »

خود آزمایی^(۱):

- ۱ - چرا خداوند متعال بدون واسطه فیض خود را به مخلوقات نمی‌رساند؟
- ۲ - آیا بت پرستان دوگانه پرست بودند؟ هدف آنان از عبادت بتها چه بود؟
- ۳ - تفاوت نگرش بت پرستان با نگاه قرآن در مورد شفاعت چیست؟
- ۴ - منظور از (مقام محمود) چیست؟ چه کسی و چگونه به این مقام نائل گردید؟
- ۵ - آیا امامانی علیهم السلام که دارای حیات دنیوی نیستند می‌توانند تأثیر گذار باشند؟ با ذکر آیات و روایات استدلال نمایید.
- ۶ - پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم دلیل عبادت خود در نیمه شب را چه چیزی بیان کردند؟
- ۷ - نمونه‌ای از روایات اهل سنت در مورد توسل به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بعد از وفات را نقل کنید.
- ۸ - دیدگاه قرآن در مورد استغفار پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم برای گناهکاران چیست؟

۱- برای درک و جذب بهتر مطالب جزوه پرسشهایی را برای پاسخگویی خوانندگان عزیز مطرح می‌نماییم.

... متأسفانه وهابیان امروزه
برخوردهای بسیار زشت و زننده‌ای با
شیعیان دارند. در مکه مکرمه و مدینه
منوره شیعیان را آزار و اذیت و آنان را متهم
به شرک و کفر می‌کنند و کتب ادعیه را پاره
می‌نمایند. تمام این افعال زشت و قبیح
ریشه در جهالت و نادانی شخصی به نام
محمد ابن عبدالوهاب (لعنه الله) دارد. او
تفکرات منحرف و سوء خود را در اذهان
گروهی ساده لوح القاء نمود و تا به حال
اثرات این انحراف گریبانگر شیعیان
می‌باشد ...

(صفحه ۲۱ از همین جزوه)

www.yasrebi.ir

پست الکترونیک: info@yasrebi.ir

محل برگزاری جلسات :

کاشان: حسینیه بیت حضرت آیت الله یثربی

تلفن: ۴۴۴۴۳۴۳ - ۴۴۴۵۲۷۷ - ۴۴۴۹۹۳۳ نمابر: ۴۴۴۹۹۳۳

به سوی معرفت ۱۲

۲۵